

# השמים הם הגבול

**בכנס הבטיחות בעבודה עם בעלי מוגבלויות, שהתקיים בחודש ספטמבר בבית התעשיינים בתל אביב, השתתפו מנהלי עבודה ממגזרים שונים ונציגי חברות גדולות במשק, המתמחים בעבודה עם בעלי מוגבלויות שונות. כולם באו לשמוע כיצד אפשר להעסיק עובדים עם מוגבלות באופן נכון ובטוח**

מאת מיכאל לרר ושושי סטולרז', צילום: מיכאל לרר



מיקי וינקלר

**מיקי וינקלר, ראש מינהל הנדסת בטיחות, פרויקטים ובטיחות עובדים עם מוגבלות במוס"ל, ציין כי "יש קשת רחבה של רמות מוגבלות והיא משפיעה על תפקוד העובד ועל יכולתו להשתלב במעגל העבודה. אפשר שלאדם תהיה יותר ממוגבלות אחת, ואין קשר בין מוגבלות אחת לאחרת.**

כאשר קולטים עובד עם מוגבלות, צריך להבין שהתנהגותו בשגרה ובחירום שונות מהתנהגות עובד רגיל, ולכן יש להתחשב בצורכי העובד עם המוגבלות. יש להבטיח שגם לו יהיה מענה בשגרה ובחירום. מעסיק של עובד עם מוגבלות צריך לנהל את הבטיחות בעבודה בעת חירום בצורה מוקפדת ומתחשבת יותר בצורכי העובדים. לדוגמה, עובדים חירשים לא יוכלו לשמוע כריזה או אזעקה, ולכן, יש למצוא פתרונות נוספים, כגון עובדים אחרים, שייסייעו לעובדים החירשים או פנס אדום מהבהב וכו'. לכל מגבלה יש לבצע את ההתאמות הייחודיות לה (הרחבה בעמוד 10).

**ד"ר יוהנה גייגר, ארגונומית ארצית במוסד לבטיחות ולגיהות,**



ד"ר יוהנה גייגר

אמרה שכאשר מדברים על העסקת עובדים עם מוגבלות, יש להתייחס לאינטראקציה שבין האדם לסביבת העבודה שלו, שנובעת מקושי בניידות, קושי בתנועתיות, מגבלה של טווחי עבודה קצרים ועוד. כאשר מתאימים את הסביבה לתעסוקה, מפחיתים את המגבלה. זה יכול להיות עובד נמוך שיש להנגיש לו את סביבת העבודה לגובהו, כך שיוכל לבצע את המטלה. נמצא שכאשר מתאימים את הסביבה לאוכלוסיות עם מוגבלות, מקלים על כלל אוכלוסיית העובדים.

בהמשך, ציינה יוהנה שבעה עקרונות של תכנון ועיצוב סביבת העבודה, הקרויים **העיצוב המכליל (הרחבה בעמוד 12)**.

**ארז הדרי, ראש מינהל הכשרה והדרכה במוסד לבטיחות ולגיהות, ציין את החוקים שמחייבים התייחסות לאנשים עם מוגבלות, בהם חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. חוק לרון משנת 2009, צו הרחבה משנת 2014 לתעסוקת אנשים עם מוגבלות ועוד.**

עוד אמר ארז כי ידוע שעובדים עם מוגבלות תורמים רבות למקומות העבודה, כיוון שהם מרוכזים יותר בעבודתם, מגלים זהירות רבה יותר בעת ביצוע המשימה, אכפתיים מאוד וחשובה להם הצלחת המשימה והצלחת מקום העבודה (הרחבה בעמוד 14).



ד"ר אורנית רז

**ד"ר אורנית רז, מנכ"לית המוסד לבטיחות ולגיהות, פתחה את הכנס. בדבריה, ציינה כי מטרת המוסד היא להנגיש את הבטיחות במקומות העבודה לכלל הקהלים. על פי נתוני הנציבות לשוויון הזכויות לאנשים עם מוגבלות מ-2016, וכן מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בישראל יש כ-1.41 מיליון איש,**

המהווים כ-17% מהאוכלוסייה, המוגדרים כמוגבלים. מתוכם כ-700,000 איש נמצאים בגילאי העבודה. קצב הגידול של האוכלוסייה המוגדרת כבעלת מוגבלויות גדל בכל שנה בכ-2.7%, לעומת קצב הגידול של האוכלוסייה הכללית, העומד על כ-1.9%. הפער בגידול בין שתי האוכלוסיות נובע מפגיעות בתאונות דרכים, בתאונות עבודה וממגוון מחלות שמגבילות את הכושר לחזור ולהשתלב בעבודה.

עוד ציינה אורנית, כי המוסד לבטיחות ולגיהות פועל לקידום העסקת עובדים עם מוגבלות באמצעות הצגת דרכים שבהן המעסיק יכול לקלוט אותם בבטחה וגם לשמרם לאורך זמן. אצל 6% מהמעסיקים שיעור פרישת העובדים הללו גבוה, יחסית, מה שמצביע על הצורך גם לשמר, לא רק לקלוט. הדרך לעשות זאת היא להציב את העובד במרכז, את ממונה הבטיחות במעגל השני, במעגל השלישי יהיה המעסיק ואחריו הציבור. אלה הם המעגלים התומכים.

**אלון פל, סמנכ"ל המוסד לבטיחות ולגיהות,**



אלון פל

סקר מושגים בבטיחות וציין את חשיבותה של השפה המשותפת, המשלבת. לדבריו, **רמת הבטיחות** נקבעת על ידי ההנהלה. **סף הבטיחות** הוא מידת הבטיחות שמוטלת על ההנהלה, **ורף הבטיחות** הוא מה שההנהלה השקיעה באמצעי הבטיחות. בכל תהליכי

העבודה במפעל חשוב להכיר את גורמי הסיכון, החל מהעובדים ברצפת הייצור ומעסיקהם, ועד לאנשי הבטיחות - כולם מהווים את הבקרה.

אלון ציין כי חוקי העבודה, כגון פקודת הבטיחות בעבודה וחוק ארגון הפיקוח על העבודה, אשר מתייחסים לחובות המעסיק בשמירה על בטיחות העובדים. בחוקי הבטיחות בעבודה אין התייחסות לעובדים עם מוגבלות. הצורך בשמירה על הבטיחות והגיהות בעבודה זהה לכל העובדים. מטרת החוק היא להגן על העובד מפני עצמו, ולכן, שמירה על הבטיחות בעבודה, על הבריאות התעסוקתית ועל רווחת העובד מקבלת משנה תוקף כשמדובר בעובד עם מוגבלות. יש להתאים את הדרכות העובדים לגבי סיכונים גם לעובדים עם מוגבלות (הרחבה בעמוד 8).